

KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2004. gada 14. decembris),

ar ko nosaka pamatnostādnes, lai ražotāji un izplatītāji dalībvalstu kompetentajām iestādēm ziņotu par bīstamiem patēriņa produktiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/95/EK 5. panta 3. punktu

(izziņots ar dokumenta numuru K(2004) 4772)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2004/905/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

skaidri kritēriji, lai noteiktu īpašos apstākļus, jo sevišķi tādus, kas attiecas uz atsevišķiem gadījumiem vai produktiem, par kuriem šā pielikuma sakarā ziņot nav vajadzības.

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 3. decembra Direktīvu 2001/95/EK par produktu vispārēju drošību⁽¹⁾, un jo īpaši tas 5. panta 3. punkta otro daļu,

- (3) Pienākums informēt iestādes par bīstamiem produktiem ir svarīgs elements, lai uzlabotu tirgus uzraudzību, jo tas ļauj kompetentajām iestādēm sekot, vai uzņēmumi ir veikuši atbilstīgus pasākumus, lai novērstu riskus, ko rada tirgū laists produkts, un vajadzības gadījumā veikt papildu pasākumus risku novēršanai vai pieprasīt, lai tiktu veikti šādi pasākumi.

apspriedusies ar Komiteju, kas nodibināta ar Direktīvas 2001/95/EK 15. pantu,

tā kā:

- (4) Lai novērstu nesamērīgu slogu ražotājiem, izplatītājiem un kompetentajām iestādēm un sekmētu šā pienākuma efektīvu veikšanu ir lietderīgi papildus standarta veidlapai noteikt pamatnostādnes par svarīgākajiem paziņošanas kritērijiem, kā arī paziņošanas praktiskiem aspektiem, lai palīdzētu ražotājiem un izplatītājiem īstenot Direktīvas 2001/95/EK 5. panta 3. punktā noteiktās prasības,

- (1) Direktīvas 2001/95/EK 5. panta 3. punktā noteikts, ka ražotājiem un izplatītājiem jāinformē kompetentās iestādes, ja viņiem kā profesionāļiem ir zināms vai būtu jāzina, pamatojoties uz viņu rīcībā esošo informāciju, ka produkts, kuru viņi laiduši tirgū, ir bīstams saskaņā ar direktīvas definīcijām un kritērijiem.

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

- (2) Direktīvas 2001/95/EK I pielikuma 2. punktā noteikts, ka Komisija, kurai palīdz dalībvalstu pārstāvju komiteja, nosaka saturu un formu standartizētai veidlapai, ko ražotāji un izplatītāji izmanto, lai informētu kompetentās iestādes par produktiem, kuri neatbilst vispārējās drošības prasībām, un vienlaicīgi nodrošina paziņošanas sistēmas efektivitāti un pienācīgu darbību. Jo īpaši, iespējams, rokasgrāmatas veidā Komisijai jāizvirza vienkārši un

1. pants

Ar šo Komisija pieņem pamatnostādnes, lai ražotāji un izplatītāji dalībvalstu kompetentajām iestādēm ziņotu par bīstamiem patēriņa produktiem saskaņā ar Direktīvas 2001/95/EK 5. panta 3. punktu.

⁽¹⁾ OV L 11, 15.1.2002., 4. lpp.

Pamatnostādnes ir sniegtas šā lēmuma pielikumā.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē, 2004. gada 14. decembrī

Komisijas vārdā —
Komisijas loceklis
Markos KYPRIANOU

PIELIKUMS

Pamatnostādnes, lai ražotāji un izplatītāji dalībvalstu kompetentajām iestādēm ziņotu par bīstamiem patēriņa produktiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/95/EK 5. panta 3. punktu

1. IEVADS

1.1. *Pamatinformācija un pamatnostādņu mērķi*

Vispārējas produktu drošības direktīvas (VPDD) mērķis ir nodrošināt, ka ES tirgū laistie nepārtikas patēriņa produkti ir droši. Tas ietver pienākumu ražotājiem un izplatītājiem sniegt kompetentai iestādei informāciju par iegūtiem datiem un pasākumiem saistībā ar bīstamām precēm.

VPDD pilnvaro Komisiju, kurai palīdz VPDD dalībvalstu komiteja, pieņemt vadlīnijas, kurās tiktu noteikti vienkārši un skaidri kritēriji, lai sekmētu šā pienākuma efektīvu izpildi. Bez tam, pamatnostādņēm ir jāvienkāršo uzņēmēju un kompetento iestāžu darbs, nosakot īpašos apstākļus, jo sevišķi tādus, kas attiecas uz atsevišķiem gadījumiem vai produktiem, par kuriem ziņot nav vajadzības. Pamatnostādņēs jānosaka arī saturs un forma standartizētai paziņojumu veidlapai, ko ražotāji un izplatītāji izmanto kompetento iestāžu informēšanai.

Komisija ir jo īpaši atbildīga par to, lai nodrošinātu paziņošanas kārtības efektivitāti un pienācīgu darbību.

Tādēļ šo pamatnostādņu mērķi ir:

- a) no praktiskā viedokļa precizēt ražotāju un izplatītāju pienākumus tādā veidā, lai tiktu paziņota vienīgi ar riska vadību saistīta informācija un lai tiktu novērsta informācijas pārpilnība;
- b) atsaukties uz attiecīgajiem kritērijiem, lai piemērotu "bīstamo produktu" jēdzienu;
- c) nodrošināt kritērijus, lai noteiktu "atsevišķus gadījumus vai produktus", par kuriem ziņot nav vajadzības;
- d) definēt paziņojumu saturu, jo īpaši vajadzīgo informāciju un datus, kā arī izmantojamo formu;
- e) noteikt, kam un kādā veidā iesniedzams paziņojums;
- f) noteikt kontroles pasākumus, kas dalībvalstīm jāveic, kad tās saņem paziņojumu, un informāciju, kas jāsniedz par šādu kontroli.

1.2. *Pamatnostādņu statuss un turpmāka attīstība***Statuss**

Šīs ir praktiskas norādes. Šīs pamatnostādnes ir pieņēmusi Komisija, apspriedusies ar dalībvalstīm VPDD komitejas ietvaros un rīkojoties saskaņā ar konsultāciju procedūru.

Tādēļ tās ir atsaucis dokuments, lai piemērotu VPDD noteikumus par kompetento iestāžu informēšanu par bīstamiem patēriņa produktiem, ko veic ražotāji un izplatītāji.

Turpmākā attīstība

Šīs pamatnostādnes būs jāpielāgo, ņemot vērā pieredzi un notikumu attīstību. Komisija atjauninās vai grozīs tas pēc vajadzības, konsultējoties ar Komiteju, kas minēta VPDD 15. pantā.

1.3. *Kam adresētas pamatnostādnes*

Šīs pamatnostādnes ir adresētas dalībvalstīm. Tās ir jāizmanto, lai palīdzētu patēriņa produktu ražotājiem un izplatītājiem, kā arī valstu iestādēm, kas izraudzītas par kontaktiestādēm, saņemt informāciju no ražotājiem un izplatītājiem, lai nodrošinātu efektīvu un konsekventu minētā paziņošanas pienākuma izpildi.

2. **KOPSAVILKUMS PAR PRODUKTU VISPĀRĒJAS DROŠĪBAS DIREKTĪVAS NOTEIKUMIEM ATTIECĪBĀ UZ RAŽOTĀJU UN IZPLATĪTĀJU VEIKTO ZIŅOŠANU**2.1. *Pienākums informēt dalībvalstu kompetentās iestādes*

Saskaņā ar VPDD ražotājiem un izplatītājiem jāinformē kompetentās iestādes, ja viņiem kā profesionāļiem ir zināms vai būtu jāzina, pamatojoties uz viņu rīcībā esošo informāciju, ka produkts, kuru viņi laiduši tirgū, ir bīstams (saskaņā ar direktīvas definīcijām un kritērijiem).

Attiecībā uz "atsevišķiem" gadījumiem vai produktiem nav vajadzības ziņot.

Ražotāji un izplatītāji varētu sniegt iestādēm pagaidu informāciju par potenciālu produktu radītu risku, tiklīdz tiem tas kļūst zināms. Izmantojot šādu informāciju, iestādes varētu palīdzēt ražotājiem un izplatītājiem pareizi izpildīt savu paziņošanas pienākumu. Bez tam, tiem būtu jāsazinās ar savu valstu iestādēm, ja tiem ir šaubas, vai pastāv produkta radīts risks.

2.2. Paziņojuma sniegšanas iemesls un mērķi

Pienākums informēt iestādes par bīstamiem produktiem ir svarīgs priekšnoteikums, lai uzlabotu tirgus uzraudzību un riska vadību.

Ražotāji un izplatītāji, savu attiecīgo darbību robežās, ir pirmām kārtām atbildīgi par bīstamu produktu radīta riska novēršanu. Tomēr, iespējams, ražotāji un izplatītāji nav veikuši (vai nav varējuši veikt) visus vajadzīgos pasākumus. Turklāt līdzīgi produkti var radīt līdzīgu risku.

Paziņošanas procedūras mērķis ir dot kompetentām iestādēm iespēju uzraudzīt, vai uzņēmumi ir veikuši atbilstīgus pasākumus, lai novērstu riskus, ko rada tirgū jau laisti produkti, un vajadzības gadījumā veikt papildu pasākumus riska novēršanai vai pieprasīt, lai tiktu veikti šādi pasākumi. Paziņošana ļauj kompetentajām iestādēm novērtēt, vai tām būtu jāpārbauda citi līdzīgi tirgū esoši produkti. Tādēļ kompetentām iestādēm ir jāsaņem atbilstoša informācija, lai tas varētu izvērtēt, vai uzņēmējs ir veicis atbilstīgus pasākumus saistībā ar bīstamo produktu. Šajā ziņā ir jāpiezīmē, ka VPDD pilnvaro kompetentās iestādes pieprasīt papildu informāciju, ja tās nespēj izvērtēt vai uzņēmums ir veicis atbilstīgus pasākumus attiecībā uz bīstamo precī.

3. PAZIŅOŠANAS KRITĒRIJI

3.1. Darbības joma

Pirmā prasība attiecībā uz paziņošanu atbilstīgi VPDD ir, ka produktam jāietilpst šīs direktīvas darbības jomā, un 5. panta 3. punkta prasībām jābūt izpildītām.

Jāatzīmē, ka atsevišķas prasības attiecībā uz paziņošanu par bīstamiem pārtikas produktiem ir noteiktas ar ES pārtikas tiesību aktu (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002) ⁽¹⁾.

Ja Kopienas nozaru tiesību aktos noteikti paziņošanas pienākumi ar tādiem pašiem mērķiem, tas izslēdz VPDD noteiktā pienākuma piemērošanu attiecībā uz produktiem, ko aptver nozaru tiesību akti. Sīkāka informācija par saistībām starp paziņošanas procedūru un tās mērķiem ir sniegta dokumentā "Vadlīnijas par saistībām starp VPDD un dažādām nozaru direktīvām" ⁽²⁾. Šis dokuments tiks pilnveidots turpmāk, jo īpaši tad, ja ņemot vērā pieredzi, rodas pārklāšanās vai nesaskaņas saistībā ar VPDD 5. panta 3. punkta piemērošanu un attiecīgo nozaru informāciju vai paziņošanas prasībām konkrētajos Kopienas tiesību aktos.

Turklāt būtu jāatzīmē, ka šīs vadlīnijas neattiecas uz un netraucē piemērošanas prasībām par "drošības klauzulām" vai citām paziņošanas procedūrām, kas noteiktas ar Kopienas vertikālas piemērojamības tiesību aktiem par produktu drošību.

Svarīgi paziņošanas kritēriji ir šādi:

- produkts ietilpst direktīvas 2. panta a) punkta darbības jomā: produkts ir paredzēts patērētājiem, vai arī pastāv liela varbūtība, ka to lietos patērētāji (tostarp saistībā ar pakalpojuma sniegšanu un lietotām precēm),
- piemērojams direktīvas 5. pants (t.i. citos Kopienas tiesību aktos nav konkrēti noteikts līdzīgs pienākums, sal. VPDD 1. panta 2. apunkta b) apakšpunktu),
- produkts ir tirgū,
- ražotājam vai izplatītājam ir pierādījumi (no produktu drošības kontroles tirgū, testēšanas, kvalitātes kontroles vai citiem avotiem), ka produkts ir bīstams saskaņā ar VPDD (tas nav atbilstīgs vispārējās drošības prasībām, ņemot vērā VPDD drošības kritērijus) vai neatbilst prasībām, kas noteiktas Kopienas attiecīgajos nozares tiesību aktos, kas piemērojami attiecīgajam produktam,

⁽¹⁾ OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1642/2003 (OV L 245, 29.9.2003., 4. lpp).

⁽²⁾ http://europa.eu.int/comm/consumers/cons_safe/prod_safe/gpsd/reviseGPSD_en.htm

— ir risks, ka produkts nepaliks tirgū un ražotājiem (un izplatītājiem) ir pienākums veikt atbilstošus preventīvus un koriģējošus pasākumus (izmainīt produktu, brīdinājumi, izņemšana, atsaukšana utt., atkarībā no konkrētiem apstākļiem).

3.2. Vispārējās drošības prasības un atbilstības kritēriji

Ražotājiem un izplatītājiem ir jāinformē dalībvalstu kompetentās iestādes, ja produkts, ko viņi laidoši tirgū, rada risku patērētājiem un ir "nesaderīgs ar vispārējās drošības prasībām". Ražotājiem ir pienākums laist tirgū vienīgi "drošus" produktus. 2. panta b) punktā drošs produkts ir definēts kā "produkts, kas normālos un loģiski paredzamos lietošanas apstākļos, ieskaitot ilgstošu lietošanu un attiecīgā gadījumā prasības sakarā ar nodošanu ekspluatācijā, uzstādīšanu un ekspluatāciju, nerada nekādu risku vai rada vienīgi minimālos riskus, kuri samērojami ar produkta izmantošanu un uzskatāmi par pieņemamiem un saderīgiem ar augstu līmeni personu veselības aizsardzībā un drošībā, jo īpaši ņemot vērā šādus punktus:

- i) produkta īpašības, ieskaitot tā sastāvu, iepakojumu, montāžas instrukcijas un attiecīgā gadījumā uzstādīšanas un ekspluatācijas instrukcijas;
- ii) ietekmi uz citiem produktiem, ja paredzams, ka to izmantos kopā ar citiem produktiem;
- iii) produkta noformējumu, marķējumu, jebkādas brīdinājumus un norādes par tā lietošanu un deponēšanu, kā arī jebkādas citas norādes vai informāciju par produktu;
- iv) to patērētāju kategorijas, kurus produkta lietošana var apdraudēt, jo īpaši bērnus un vecus cilvēkus.

Augstākas drošības pakāpes iegūšanas lietderība vai citu tādu produktu pieejamība, kuru radītā riska pakāpe ir mazāka, nav pamats uzskatīt produktu par "bīstamu".

Jebkurš produkts, kas neatbilst šai definīcijai, tiek uzskatīts par bīstamu (2. panta c) punkts), citiem vārdiem sakot, produkts ir "bīstams", kad tas neatbilst vispārējās drošības prasībām (tirgū esošiem produktiem jābūt drošiem).

VPDD 3. pantā aprakstīts, kā tiek vērtēta atbilstība saistībā ar valsts tiesību aktiem, Eiropas standartiem un citiem atsaucies materiāliem. Gadījumos, kad nav piemērotu Eiropas standartu, VPDD ļauns ņemt vērā citus elementus, vērtējot produkta drošību: valsts standarti, labas prakses kodeksi, utt.

Papildus iepriekšminētajam, direktīvā pieminēts arī nopietns risks, kas ir definēts 2. panta d) punktā kā "jebkādi nopietni draudi, ieskaitot tos, kuru iedarbība nav tūlītēja un kas prasa varas iestāžu ātru iejaukšanos."

Tomēr direktīvā teikts arī, ka augstākas drošības pakāpes iegūšanas lietderība vai citu tādu produktu pieejamība, kuru radītā riska pakāpe ir mazāka, nav pamats uzskatīt produktu par "bīstamu".

Riska pakāpe varētu būt atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā, piemēram, lietotāju kategorija un neaizsargātība, un tas, cik lielā mērā ražotājs ir veicis piesardzības pasākumus, lai aizsargātu lietotāju no riska un brīdinātu par šādu risku. Tiek uzskatīts, ka šie faktori jāņem vērā arī, nosakot riska pakāpi, ko uzskata par bīstamu, un par kuru ražotājiem ir jāziņo kompetentajām iestādēm.

Risks varētu rasties no izgatavošanas vai ražošanas kļūdas vai no produkta konstrukcijas vai tajā izmantotiem materiāliem. Risks varētu rasties arī no produkta satura, uzbūves, apdares, iepakojuma, brīdinājumiem vai instrukcijām.

Nosakot, vai produkts ir bīstams saskaņā ar VPDD jāanalizē vairāki aspekti: produkta lietderība, riska raksturs, riskam pakļautās iedzīvotāju grupas, iepriekšēja pieredze ar līdzīgiem produktiem, utt. Drošs produkts nedrīkst radīt risku vai drīkst radīt vienīgi minimālu risku, kas ir samērojams ar produkta izmantošanu un vajadzīgs, lai nodrošinātu produkta labu darbību.

Ražotājiem ir jāuzņemas savu produktu riska novērtēšana pirms tie tiek laisti tirgū. Tas būs par pamatu gan viņu secinājumiem, ka produkts atbilst vispārējās drošības prasībām un ka to var laist tirgū, gan turpmākai riska informācijas izvērtēšanai, lai noteiktu, vai produkts joprojām atbilst "droša produkta" definīcijai, vai arī par to jāziņo.

Ja ražotājiem vai izplatītājiem kļūst zināma informācija vai jauni dati, kas liecina, ka produkts var būt bīstams, tiem jānosaka, vai šādas informācijas rezultātā var nonākt pie secinājuma, ka produkts faktiski ir bīstams.

Šajā dokumentā minētās vadlīnijas tika izstrādātas dokumentam "Pamatnostādnes Kopienas ātrās ziņošanas sistēmas (RAPEX) vadībai un paziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar Direktīvas 2001/95/EK 11. pantu" ⁽¹⁾. Tās ir sniegtas šeit, lai palīdzētu ražotājiem vai izplatītājiem izlemt, vai konkrētā patēriņa produkta radītā situācija attaisno paziņošanu kompetentajām iestādēm. Tās rada metodisku pamatsistēmu, kuras nolūks ir veicināt konsekveni, un tajās nav ņemti vērā visi iespējamie faktori, bet tām vajadzētu veicināt konsekventus, pamatodus profesionālus secinājumus par riskiem, ko rada konkrēti patēriņa produkti. Tomēr, ja ražotāji vai izplatītāji uzskata, ka viņu rīcībā ir skaidri dati par paziņošanas nepieciešamību, kas balstās uz dažādiem apsvērumiem, viņiem ir jāveic paziņošana.

Ražotājiem un izplatītājiem ir jāanalizē savāktā informācija un jāizlemj, vai par konkrēto bīstamo situāciju jāziņo kompetentajām iestādēm, ņemot vērā turpmāk minēto.

- Riska iznākuma nopietnība, atkarībā no iespējamo veselības/drošības apdraudējuma smaguma un varbūtības. Riska nopietnību vērtē, ņemot vērā smagumu un varbūtību. Šā vērtējuma precizitāte būs atkarīga no ražotājam vai izplatītājam pieejamās informācijas kvalitātes.

Par nopietnu noteikta riska izraisītu veselības/drošības apdraudējumu uzskatāms tāds, par kuru ir pamatoti dati, ka, lietojot produktu paredzētajam nolūkam tas var kaitēt veselībai/drošībai. Par tādu var kalpot informācija par smagāko veselības/drošības kaitējumu, ko izraisījuši līdzīgi produkti.

Ir jāņem vērā veselības/drošības kaitējuma varbūtība parastam lietotājam, kas lieto bojātu produktu atbilstoši paredzētajam nolūkam vai sagaidāmajam lietošanas veidam, kā arī iespējamība, ka produkts var būt bojāts vai var tās kļūt.

Lēmumu par paziņošanu nedrīkst ietekmēt tirgū esošo produktu skaits vai to cilvēku skaits, kurus var ietekmēt bīstamais produkts. Šos faktorus var ņemt vērā, izlemjot par to, kāda veida pasākumus veikt, lai atrisinātu problēmu.

- Faktori, kas ietekme riska pakāpi, tādi kā lietotāja kategorija un, attiecībā uz pieaugušajiem ar normālu veselības stāvokli, vai produktam ir atbilstoši brīdinājumi un norādes, un vai risks ir acīmredzams.

Atsevišķos gadījumos (piemēram, ceļu satiksme) sabiedrībai ir pieņemama augstāka riska pakāpe, nekā citos gadījumos (piemēram, bērnu rotaļlietas). Tiek uzskatīts, ka starp svarīgajiem faktoriem, kas ietekmē riska pakāpi, ir personu kategorijas neaizsargātība un, attiecībā uz pieaugušajiem ar normālu veselības stāvokli, riska apzināšanās un iespēja veikt piesardzības pasākumus šā riska novēršanai.

Ir jāņem vērā, kāda ir to personu kategorija, kas lieto produktu. Ja pastāv liela iespējamība, ka produktu lieto mazāk aizsargātas iedzīvotāju grupas (tādas kā bērni un vecāka gadagājuma cilvēki), tad riska pakāpe, par kuru jāziņo, jānosaka zemākā līmenī.

Attiecībā uz pieaugušajiem ar normālu veselības stāvokli riska pakāpe, par kuru jāziņo, atkarīga no tā, vai apdraudējums ir acīmredzams un nepieciešams produkta darbībai un vai ražotājs ir veicis atbilstīgus pasākumus, lai sniegtu brīdinājumus un norādes, jo īpaši, ja apdraudējums nav acīmredzams.

II pielikumā ir sniegta sīkāka informācija par riska novērtējumu un riska aprēķināšanas metodi, kas izstrādāta dokumentam "Pamatnostādnes Kopienas ātrās ziņošanas sistēmas (RAPEX) vadībai un paziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar Direktīvas 2001/95/EK 11. pantu". Ari citas metodes var būt piemērotas, un metodes izvēle var būt atkarīga no resursiem un pieejamās informācijas.

Ražotāji un izplatītāji ir jā mudina sazināties ar iestādēm, ja viņu rīcībā ir dati par iespējamu problēmu, lai apspriestu, vai paziņošana būtu lietderīga. Iestādes būs atbildīgas par palīdzību un atbalstu, lai ražotāji un izplatītāji pareizi veiktu paziņošanas pienākumu.

⁽¹⁾ Komisijas 2004. gada 29. aprīļa Lēmums 2004/418/EK (OV L 151, 30.4.2004., 86. lpp.).

3.3. Kritēriji attiecībā uz gadījumiem, kad paziņošana nav vajadzīga

Informācijas plūsmai jābūt pārvaldāmai abām pusēm: uzņēmējiem un iestādēm. Paziņojuma procedūra jāizmanto tikai pamatotos gadījumos, ņemot vērā iepriekš minētos kritērijus, un jāizvairās no sistēmas pārslodzes ar nesvarīgiem paziņojumiem.

Lai izvērtētu, vai ražotāju vai izplatītāju paziņojums kompetentajām iestādēm ir pamatots, ir lietderīgi zināt, kādos gadījumos paziņojums nav vajadzīgs.

Ir jānovērs situācija, ka tiek izplatīti paziņojumi par pasākumiem, darbībām vai lēmumiem, kas attiecas uz "atsevišķiem gadījumiem vai produktiem", par kuriem iestādēm nav vajadzības veikt pārbaudi, kontroli vai darbību, un kuri nesniedz lietderīgu informāciju par riska vadību un patērētāju aizsardzību. Tas var notikt gadījumos, kad ir skaidrs, ka risks ir saistīts vienīgi ar ierobežotu skaidri noteiktu produktu (vai partiju) skaitu, un ražotājam vai izplatītājam ir nopietni pierādījumi, kas ļauj secināt, ka risku pilnībā kontrolē un tā iemesls ir tāds, ka zināšanas par gadījumu nesniedz iestādēm lietderīgu informāciju (piemēram, ražošanas līnijas nepareiza darbība, kļūdas apstrādē vai iepakojumā, utt.).

Saskaņā ar VPDD ražotājiem un izplatītājiem nav jāziņo šādos gadījumos:

- ja produkti neietilpst VPDD 1. panta un 2. panta a) punkta darbības jomā, piemēram: senlietas, produkti, kas nav paredzēti patērētājiem un kurus patērētāji visdrīzāk nelietos, lietotas preces, ko piegādā remontam,
- ja produkti neietilpst VPDD 5. panta 3. punkta darbības jomā, piemēram: tādi, uz ko attiecas īpašas paziņošanas prasības atbilstīgi citiem Kopienas tiesību aktiem;
- produkti, attiecībā uz kuriem ražotājs ir veicis neatliekamus koriģējošus pasākumus attiecībā uz visām skartajām vienībām. Defekts ir sastopams tikai skaidri noteiktās vienībās vai vienību partijās, un ražotājs attiecīgās vienības ir izņēmis no apgrozības;
- problēmas, kas ir saistītas ar produkta funkcionālo kvalitāti nevis tā drošību;
- problēmas, kas ir saistītas ar neatbilstību piemērojamiem noteikumiem, kas neskar drošību tādā veidā, ka produktu varētu uzskatīt par "bīstamu";
- kad ražotājs/izplatītājs zina, ka iestādes jau ir informētas un tām ir visi vajadzīgie dati;
- jo īpaši tad, ja mazumtirgotāji saņem informāciju par bīstamu produktu no ražotāja/izplatītāja vai no profesionālas organizācijas, kas izplata ražotāja/ izplatītāja sniegto informāciju, tiem nav jāinformē iestādes, ja tiem ir zināms, ka ražotājs vai izplatītājs jau ir tās informējis.

4. PAZIŅOŠANAS KĀRTĪBA

4.1. Kam ir jāziņo

Pienākums ziņot attiecas gan uz ražotājiem, gan uz izplatītājiem viņu attiecīgās darbības robežās un samērīgi ar to pienākumiem.

Var būt šaubas par to, kam pirmajam jāsniedz informācija. Tālab visām piegādes ķēdē iesaistītajām personām būtu lietderīgi apspriest praktisko kārtību saistībā ar atbildību par paziņošanu pirms rodas šāda vajadzība. Ja paziņojums ir nepieciešams, dažādi uzņēmēji zinās, kas jādara, un tiks novērsta nevajadzīgā dubultpaziņojumu iespējamība. Turklāt saziņa starp iestādēm un uzņēmējiem ir ļoti svarīga, ja uzņēmējiem ir šaubas par to, kā veikt paziņošanas pienākumu.

Ja produkta ražotājam vai importētājam pirmajam ir dati par to, ka produkts ir bīstams, tam jāinformē kompetentā valsts iestāde un jāiesniedz informācijas materiāla kopija mazumtirgotājiem un izplatītājiem. Izplatītājam vai mazumtirgotājam, kas no ražotāja vai importētāja vai importētāja saņem informāciju par produkta bīstamību, jāinformē iestādes, izņemot gadījumus, kad tam ir zināms, ka ražotājs vai cita iestāde jau ir informējusi valsts iestādi.

Ja produkta mazumtirgotājam vai izplatītājam pirmajam ir dati par to, ka produkts ir bīstams, tam jāinformē kompetentā valsts iestāde un jāiesniedz informācijas materiāla kopija ražotājam vai importētājam. Ražotājam vai importētājam, kas saņem informāciju par produkta bīstamību no mazumtirgotāja vai izplatītāja, ir jāpapildina informācija, kas tam sniegta, nododot iestādei(-ēm) visu tā rīcībā esošo informāciju par bīstamo produktu, jo īpaši nosaucot citus produkta izplatītājus vai mazumtirgotājus, lai nodrošinātu produkta izsekojamību.

Izplatītājiem, kuriem ir šaubas par produkta drošību vai par to, vai bīstams produkts pieskaitāms "atsevišķiem gadījumiem", jānodod ražotājam viņu rīcībā esošā informācija. Tie var sazināties arī ar kompetentajām iestādēm, lai saņemtu padomu, kā rīkoties tālāk.

Daudzas apdraudējuma situācijas ražotāji atzīst tikai pateicoties dažādu mazumtirgotāju vai izplatītāju sniegto paziņojumu kopuma izvērtējumam. Ražotājam ir pienākums novērtēt informāciju, lai noteiktu precīzu iespējamā riska izcelsmi un veiktu vajadzīgos pasākumus, tostarp iestāžu informēšanu.

Uzņēmumam ir jāuztic atbildība par informāciju, kas jāpaziņo, kādam, kam ir pietiekamas zināšanas par produktu.

4.2. Kam jāiesniedz paziņojums

Saskaņā ar VPDD ražotājiem un izplatītājiem ir pienākums iesniegt paziņojumus tirgus uzraudzības/izpildes iestādēm visās dalībvalstīs, kurās produkts ir laists tirgū vai piegādāts patērētājiem citādā veidā. Katrai dalībvalstij jāieceļ iestāde, kas ir atbildīga par šādu paziņojumu saņemšanu. Komisijas tīmekļa vietnē ir atrodams šādam nolūkam iecelto iestāžu saraksts.

VPDD I pielikumā teikts, ka 5. panta 3. punktā noteiktā informācija jāiesniedz dalībvalstu kompetentajām iestādēm tajās dalībvalstīs, kurās attiecīgie produkti tiek tirgoti vai tika tirgoti, vai arī tika piegādāti citādā veidā.

Tomēr ir ieteicams samazināt slogu ražotājiem un izplatītājiem, ieviešot kārtību, kas vienkāršo attiecīgo prasību piemērošanu, vienlaicīgi nodrošinot visu ieinteresēto iestāžu informēšanu. Šāda kārtība palīdzēs novērst situāciju, kad par vienu un to pašu defektu tiek iesniegti vairāki paziņojumi.

Tādēļ ražotājiem un izplatītājiem ir iespēja iesniegt vajadzīgo informāciju iestādei tajā dalībvalstī, kurā tie ir nodibināti, ja ir izpildīts viens no šiem diviem nosacījumiem:

- paziņojumā risku klasificē kā "nopietnu" vai saņēmējierestāde uzskata risku par "nopietnu" un šī iestāde izlemj sniegt paziņojumu par attiecīgo produktu saskaņā ar RAPEX sistēmu. Šādā gadījumā saņēmējierestādei bez kavēšanās jāinformē ražotājs vai izplatītājs, kas ir iesniedzis informāciju, par savu lēmumu informēt citu dalībvalstu iestādes, izmantojot RAPEX;
- paziņojumā risku neklasificē kā "nopietnu" vai saņēmējierestāde neuzskata risku par nopietnu, taču šī iestāde ir paziņojusi ražotājam vai izplatītājam, kas ir iesniedzis informāciju, par savu nodomu ar Komisijas starpniecību pārsūtīt informāciju iestādēm citās dalībvalstīs⁽¹⁾, kurās produkts ir/tika laists tirgū saskaņā ar ražotāja vai izplatītāja sniegtajām norādēm. Šādā gadījumā saņēmējierestādei nekavējoties jāinformē ražotājs vai izplatītājs.

Ražotājam vai izplatītājam, kas informē iestādi vienīgi valstī, kurā tas darbojas, vienmēr ir jāsniedz šai iestādei pieejamā informācija par citām valstīm, kurās produkts ir laists tirgū.

Ja valstu iestādes secina vai iegūst datus, ka tirgū laists produkts ir bīstams un šā produkta ražotājs vai izplatītājs par to nav informējis minēto iestādi, tām jāizvērtē, vai attiecīgajiem uzņēmējiem būtu bijis jāinformē iestāde un kad tas būtu bijis jādarā, un jāpieņem lēmums par atbilstīgiem pasākumiem, tostarp iespējamām sankcijām.

4.3. Kā ziņot

Uzņēmumam jāveic ziņošana, aizpildot I pielikumā sniegto veidlapu un nekavējoties iesniedzot to attiecīgai kompetentajai iestādei(-ēm). Uzņēmējam, kas veic ziņošana, jāsniedz veidlapā norādītā informācija. Tomēr, neviens uzņēmums nedrīkst kavēties ar paziņojuma iesniegšanu tādēļ, ka nav pieejama pilnīga informācija.

Iespējams, būtu lietderīgi sadalīt veidlapu divās daļās. Pirmā daļa būtu jāaizpilda nekavējoties (1. līdz 5. iedaļa) un otrā daļa (6. iedaļa) būtu jāaizpilda tad, kad savākta informācija (jānorāda laika grafiks iztrūkstošās informācijas iesniegšanai) un tad, ja pastāv nopietns risks vai ja ražotājs/izplatītājs izvēlas iesniegt ziņojumu tikai tās dalībvalsts iestādei, kurā tas dibināts. Ar paziņojuma iesniegšanu nedrīkst kavēties, ja nav iespējams aizpildīt atsevišķas ailes kādā iedaļā.

⁽¹⁾ VPDD produktu drošības tīkls nodrošina pamatsistēmu attiecīgiem pasākumiem, lai atvieglotu šādu informācijas apmaiņu.

Saskaņā ar VPDD prasībām kompetentās iestādes ir jāinformē nekavējoties. Tādēļ uzņēmumam tās jāinformē nekavējoties tiklīdz ir pieejama attiecīgā informācija un jebkurā gadījumā 10 dienu laikā⁽¹⁾ no dienas, kad ir pieejama attiecīgā informācija, pat ja izpēte vēl turpinās, norādot uz bīstama produkta esamību. Ja pastāv nopietns risks, uzņēmumiem nekavējoties un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 3 dienu laikā pēc attiecīgās informācijas saņemšanas jāinformē iestāde(s).

Ārkārtējā situācijā, piemēram, kad uzņēmums veic tūlītējus pasākumus, uzņēmumam ir **nekavējoties un visātrākā veidā** jāinformē iestādes.

5. PAZIŅOJUMU SATURS

5.1. Pamatinformācija par paziņojumiem (pienākums veikt pēcpārdošanas uzraudzību)

Papildus pienākumam nodrošināt produktu atbilstību vispārējas drošības prasībām, ražotājiem un izplatītājiem ir pienākums kā profesionāļiem viņu attiecīgās darbības robežās nodrošināt atbilstošu viņu piegādāto produktu drošības kontroli. Šajā saistībā VPDD noteiktie ražotāju un izplatītāju pienākumi, tādi kā informācija patērētājiem, produkta risku uzraudzība pēc pārdošanas, bīstamo produktu izņemšana no apgrozības, utt. ir minēti iepriekš. Ražotāju pienākumi attiecas uz izgatavotajiem un arī uz visiem citiem piegādes ķēdes dalībniekiem, kas var ietekmēt produkta drošības rādītājus.

Veicot uzraudzību pēc pārdošanas, uzņēmējiem var kļūt zināmi dažādi dati, kuru rezultāta jāveic paziņošana, tostarp šādi:

- ziņojumi vai cita informācija par nelaimes gadījumiem saistībā ar uzņēmuma produktiem;
- no patērētājiem tieši vai caur izplatītājiem vai patērētāju asociācijām saņemtas sūdzības par produkta drošību;
- apdrošināšanas prasības vai tiesvedība saistībā ar bīstamiem produktiem;
- ar drošību saistīta neatbilstība, par kuru ziņots, izmantojot uzņēmuma kvalitātes kontroles procedūras;
- jebkura informācija, kas ir svarīga, lai noteiktu neatbilstību drošības prasībām, uz ko norāda uzņēmumam citas organizācijas, tādas kā tirgus uzraudzības iestādes, patērētāju organizācijas vai citi uzņēmumi;
- informācija par attiecīgiem zinātniskiem sasniegumiem produktu drošības jomā.

5.2. Paziņojuma veidlapa

Nepieciešamā informācija ir klasificēta atbilstīgi šādām iedaļām:

1. Dati par iestādi(-ēm)/uzņēmumu(-iem), kas saņem paziņojuma veidlapu: personai, kas aizpilda veidlapu, jānorāda iestāde(s) un uzņēmums(-i), kas saņems paziņojumu, kā arī šo uzņēmumu loma produkta tirdzniecībā.
2. Dati par ražotāju (kā definēts VPDD 2. panta e) punktā)/izplatītāju, kas aizpilda paziņojuma veidlapu: personai, kas aizpilda veidlapu, jāsniedz pilni dati par sevi un par uzņēmumu, un par tā lomu produkta tirdzniecībā.
3. Dati par attiecīgo produktu: jānorāda precīza produkta identifikācija, tostarp tā zīmols, modelis, utt., pievienojot fotoattēlus, lai izvairītos no produktu sajaukšanas.
4. Dati par apdraudējumu (veids un raksturs), tostarp dati par nelaimes gadījumiem un kaitējumu veselībai/drošībai, kā arī secinājumi, kas izriet no riska aprēķina un novērtēšanas, kas veikta saskaņā ar 3. nodaļu (Paziņošanas kritēriji), ņemot vērā II pielikumu (Metodiskā pamatsistēma).
5. Dati par koriģējošiem pasākumiem, kas ir veikti vai tiek plānoti, lai samazinātu vai novērstu patērētājus apdraudošo risku, piemēram, atsaukšana vai izņemšana no apgrozības, izmaiņas, patērētāju informēšana, utt., kā arī dati par uzņēmumu, kas ir atbildīgs par šiem pasākumiem.

⁽¹⁾ Visi tekstā minētie termiņi ir norādīti kalendārajās dienās.

6. Dati par visiem uzņēmumiem piegādes ķēdē, kuriem ir attiecīgie produkti, un atsauce par aptuveno produktu skaitu uzņēmumu un patērētāju rīcībā (šī iedaļa attiecas tikai uz nopietna riska gadījumiem vai uz gadījumiem, kad ražotājs/izplatītājs izvēlas iesniegt paziņojumu tikai tās dalībvalsts iestādei, kurā tas ir dibināts)⁽¹⁾.

Nopietna riska gadījumos ražotājiem un izplatītājiem ir jāietver visa pieejamā informācija, kas ir noderīga produkta izsekojamībai. Iespējams, ka paziņošanas veidlapas 6. iedaļā prasītās informācijas (skat. I pielikumu) vākšanai nepieciešams ilgāks laiks, nekā citu iedaļu informācijas vākšanai, jo iespējams, ka tā ir jāvāc no vairākām organizācijām. Uzņēmumiem ir jāizpilda 1. līdz 5. iedaļa pēc iespējas ātrāk un 6. iedaļas informācija jāšūta, tiklīdz tā ir pieejama un ja risks ir nopietns, vai arī gadījumā, kad ražotājs/izplatītājs izvēlas iesniegt paziņojumu tikai tās dalībvalsts iestādei, kurā tas ir dibināts.

6. KONTROLE PĒC PAZIŅOŠANAS

Pēc tam, kad nosūtīts paziņojums, iespējams rīkoties dažādi. Proti:

- iestādei, kas ir saņēmusi paziņojumu, vajadzības gadījumā jāsniedz atbilde, lūdzot papildu informāciju, vai jāpieprasa, lai ražotājs vai izplatītājs veiktu turpmākas darbības vai pasākumus;
- ražotājiem un izplatītājiem, iespējams, jāsniedz papildu informācija pēc savas iniciatīvas vai pēc iestāžu lūguma par notikumu attīstību vai jauniem rezultātiem un/vai pasākumiem vai problēmām, kā arī visām veiktajām darbībām;
- iestādei attiecīgos gadījumos ir jāpieņem lēmums par izpildes pasākumu veikšanu un/vai jāpieprasa ražotājiem un izplatītājiem nodrošināt sadarbību tirgus uzraudzībā vai informēt sabiedrību par konkrēto produktu, riska būtību un veiktajiem pasākumiem, ņemot vērā dienesta noslēpumu;
- ja tiek izpildītas RAPEX paziņojuma prasības (nopietns risks, produkts laists tirgū vairākās dalībvalstīs), kompetentajai iestādei jānosūta RAPEX paziņojums Komisijai, kas to tālāk nosūtīs visām dalībvalstīm.

⁽¹⁾ Pat ja produkts ir laists tirgū tikai vienā dalībvalstī, ir lietderīgi iesniegt to uzņēmumu sarakstu, kuru rīcībā ir attiecīgie produkti tajā valstī, lai ļautu kompetentai(-jām) iestādei(-ēm) uzraudzīt veikto pasākumu efektivitāti.

I PIELIKUMS

Paziņojuma veidlapa, lai ražotāji vai izplatītāji iestādēm ziņotu par bīstamiem produktiem

<i>1. iedaļa: Dati par iestādi (-ēm)/uzņēmumu (-iem), kas saņem paziņojuma veidlapu</i>	
Iestāde/kontaktpersona/adrese/tālrunis/fakss/e-pasts/tīmekļa vietne	
Dati par uzņēmumiem, kam ir paziņots, un to loma produkta tirdzniecībā	
<i>2. iedaļa: Dati par ražotāju/izplatītāju, kas aizpilda paziņojuma veidlapu</i>	
Ražotājs vai ražotāja pārstāvis/izplatītājs, kas aizpilda formu	
Kontaktpersona/atbildīgā persona/adrese/tālrunis/fakss/e-pasts/tīmekļa vietne	
<i>3. iedaļa: Dati par attiecīgiem produktiem</i>	
Kategorija. Zīmols vai firmas zīme. Modeļa nosaukums (-i) vai svītru kods/KN tarifs. Izcelsmes valsts. Izcelsmes valsts	
Apraksts/fotoattēls	
<i>4. iedaļa: Dati par apdraudējumu</i>	
Apdraudējuma apraksts un iespējamais kaitējums veselībai/drošībai, kā arī secinājumi par veikto riska aprēķinu un novērtējumu	
Nelaimes gadījuma(-u) uzskaitē	
<i>5. iedaļa: Dati par veiktajām koreģējošām darbībām</i>	
Veiktās(-o) darbības(-u) un piesardzības pasākumu veids/apjoms/ilgums un atbildīgā uzņēmuma identifikācija	
Uzņēmumiem jāaizpilda un jāsūta 6. iedaļa nopietna riska gadījumā vai gadījumā, kad ražotājs/izplatītājs izvēlas iesniegt paziņojumu tikai tās dalībvalsts iestādē, kurā tas ir dibināts	
<i>6. iedaļa: Dati par citu (-iem) uzņēmumu (-iem) piegādes ķēdē, kuru rīcībā ir attiecīgie produkti</i>	
Izgatavotāju/importētāju vai pilnvaroto pārstāvju saraksts pa dalībvalstīm: Nosaukums/adrese/tālrunis/fakss/e-pasts/tīmekļa vietne	
Izplatītāju/mazumtirgotāju saraksts pa dalībvalstīm: nosaukums/adrese/tālrunis/fakss/e-pasts/tīmekļa vietne	
Produktu skaits (sērijas numuri vai datuma kodi) ražotāja/importētāja/izplatītāja/mazumtirgotāja/patērētāju rīcībā pa dalībvalstīm	

II PIELIKUMS

Metodiskā pamatsistēma, lai sekmētu konsekventu riska novērtēšanu un riska aprēķinu

Zemāk izklāstītais teksts balstās uz pamatsistēmu, kas tika izstrādāta RAPEX pamatnostādnēm, un tas sniegts šajā dokumentā, lai palīdzētu uzņēmumiem novērtēt riska pakāpi un izlemēt, vai ir jāziņo iestādēm. Šajā II pielikumā sniegtās pamatnostādnēs nav izsmeltošas un tajās nav ņemti vērā visi iespējamie faktori. Uzņēmumiem ir jāizvērtē katrs atsevišķs gadījums, ņemot vērā šajās pamatnostādnēs izklāstītos kritērijus, kā arī savu pieredzi un praksi, citus saistītus apsvērumus un atbilstošas metodes.

Patēriņa produkts var radīt vienu vai vairākus apdraudējumus. Apdraudējums var būt dažādu veidu (ķīmisks, mehānisks, elektrisks, siltuma, radiācijas, utt.). Apdraudējums ir produkta iespējamais kaitējums lietotāju veselībai un drošībai noteiktos apstākļos.

Katra apdraudējuma veida smagumu var klasificēt, pamatojoties uz kvalitatīviem un dažkārt kvantitatīviem kritērijiem, kas ir saistīti ar kaitējuma veidu, ko var radīt produkts.

Var gadīties, ka apdraudējumu rada ne visi atsevišķi produkti, bet tikai dažas tirgū laistas vienības. Apdraudējums jo īpaši var būt saistīts ar defektu, kas atrodams tikai dažos noteikta veida produktos (zīmols, modelis, utt.), kas laisti tirgū. Šādos gadījumos jāņem vērā defekta/apdraudējuma varbūtība produktā.

Varbūtība, ka apdraudējums radīs reālu kaitējumu veselībai/drošībai ir atkarīga no tā, cik lielā mērā patērētājs ir pakļauts riskam, lietojot produktu atbilstīgi paredzētajam nolūkam vai kā to varētu sagaidīt produkta kalpošanas laikā. Bez tam, dažos gadījumos dažiem apdraudējumiem var būt pakļautas vairākas personas vienlaicīgi. Visbeidzot, nosakot produkta radīta riska pakāpi, ņemot vērā apdraudējuma nopietnību un to, cik lielā mērā tam ir pakļauts patērētājs, jāapsver arī, vai patērētājs spēs novērst apdraudējumu vai spēs rīkoties šādā situācijā. Tas būs atkarīgs no apdraudējuma acīmredzamības, sniegtajiem brīdinājumiem un produkta riskam pakļautā patērētāja aizsargātības.

Ņemot vērā iepriekšminētos apsvērumus, zemāk izklāstītā konceptuālā pieeja var palīdzēt uzņēmumiem, pieņemot lēmumu, vai patēriņa produkta izraisītajā konkrētajā apdraudējuma situācijā ir jāiesniedz paziņojums kompetentajām iestādēm.

Ir ieteicams, lai novērtējumu veiktu neliela komanda, kurai ir zināšanas un pieredze par produktu un tā radītiem apdraudējumiem. Vērtētājiem, iespējams, jāpieņem subjektīvs lēmums, ja nav pieejami objektīvi dati, tādēļ uzskatāms, ka šī procedūra palīdzēs viņiem pieņemt konsekventus un pamatotus spriedumus par faktiskiem un potenciāliem riskiem.

Vērtētājiem ir jāanalizē ievāktā informācija un jāizmanto riska vērtēšanas tabulas šādi.

1. No sākuma jāizmanto A tabula, lai noteiktu apdraudējuma iznākuma nopietnību, atkarībā no tā smaguma un varbūtības paredzētajos lietošanas apstākļos, un iespējamo kaitējumu veselībai/drošībai, ko var izraisīt produkta īpašības.
2. Tad jāizmanto B tabula, lai turpmāk izvērtētu iznākuma iespaidu atkarībā no patērētāju kategorijas un, attiecībā uz pieaugušajiem ar normālu veselības stāvokli, vai produktam ir atbilstošie brīdinājumi un norādes un vai apdraudējums ir pietiekami acīmredzams, lai būtu iespējams kvalitatīvi noteikt riska pakāpi.

A tabula – riska aprēķins: veselības/drošības apdraudējuma nopietnība un varbūtība

A tabulā ir apvienoti divi galvenie faktori, kas ietekmē riska aprēķinu, proti, veselības/drošības apdraudējuma nopietnība un varbūtība. Ir izstrādātas nopietnības un varbūtības definīcijas, lai atvieglotu atbilstošu lielumu noteikšanu.

Kaitējuma nopietnība

Nopietnības novērtējums balstās uz attiecīgā produkta potenciālo veselības/drošības apdraudējumu seku novērtēšanu. Riska pakāpe jānosaka atsevišķi katram apdraudējuma veidam ⁽¹⁾.

Nopietnības vērtējumā jāņem vērā arī to cilvēku skaits, kurus var ietekmēt bīstams produkts. Tas nozīmē, ka risks, kas var vienlaicīgi apdraudēt vairāk nekā vienu personu (piemēram, gāzes ierīces izraisīts ugunsgrēks vai saindēšanās ar gāzi) jāklasificē kā nopietnāks, nekā tas risks, kas var ietekmēt tikai vienu personu.

Sākotnējā riska novērtējumā jāņem vērā risks, kas var skart jebkuru personu, kas tam pakļauta, un vērtējumu nedrīkst ietekmēt apdraudēto iedzīvotāju skaita lielums. Tomēr, pieņemot lēmumu par to, kādus pasākumus veikt, uzņēmumiem ir tiesības ņemt vērā kopējo to cilvēku skaitu, kuri ir pakļauti produkta radītam riskam.

Daudziem apdraudējumiem ir iespējams paredzēt maz ticamus apstākļus, kas varētu izraisīt ļoti nopietnu ievainojumu, piem., paklupt, aizķeroties aiz vada, nokrist un sasist galvu, kā rezultātā iestājas nāve, kaut gan visdrīzāk iznākums nebūtu tik nopietns. Apdraudējuma novērtējumam jābalstās uz saprātīgiem pierādījumiem, ka kaitējuma veidi, kas izvēlēti, lai raksturotu apdraudējumu, reāli varētu rasties, lietojot produktu tam paredzētajā veidā. Par pierādījumu var kalpot sliktākās pieredzes gadījumi, ko izraisījuši līdzīgi produkti.

Kopēja varbūtība

Kopēja varbūtība attiecas uz veselības/drošības apdraudējuma varbūtību cilvēkam, kas ir pakļauts riskam. Tajā netiek ņemts vērā kopējais riskam pakļauto cilvēku skaits. Gadījumos, kad pamatnostādnēs ir atsauce uz varbūtību, ka produktam ir defekti, tā nav jāattiecinā uz produktu, ja ir iespējams identificēt katru bojātu produkta vienību. Šādā situācijā defektīva produkta lietotāji ir pakļauti pilnam riskam, bet pārējo produktu lietotāji riskam nav pakļauti.

Kopējo varbūtību veido visu iespējamību kopums, proti:

- iespējamība, ka produkts ir vai var kļūt defektīvs (ja visiem produktiem ir defekts, tad šī iespējamība būtu 100 %);
- iespējamība, ka radīsies kaitējums parastam lietotājam, kas lieto defektīvu produktu atbilstoši paredzētajam vai sagaidāmajam nolūkam.

⁽¹⁾ Piemēram, attiecībā uz dažiem mehāniskiem riskiem var tikt ierosināta šāda nopietnības klasifikācija, kurā norādīts tipisks kaitējums:

Neliels	Nopietns	Ļoti nopietns
< 2 % darbnespēja, parasti pārejoša, bez stacionāras ārstēšanas nepieciešamības.	2–15 % darbnespēja, parasti neatgriezeniska, ar stacionāras ārstēšanas nepieciešamību	> 15 % darbnespēja, parasti neatgriezeniska
Nelieli ievainojumi	Nopietni ievainojumi	Nopietns iekšējo orgānu bojājums
	Lūzumi	Locekļu zudums
	Rokas pirksta vai kājas pirksta zaudējums	Redzes zudums
	Redzes bojājumi	Dzirdes zudums
	Dzirdes bojājumi	

Šis divas iespējamības ir apvienotas zemāk sniegtajā tabulā un veido kopējo varbūtību, ko ievada A tabulā.

Kopēja veselības/drošības apdraudējuma varbūtība		Varbūtība, ka produkts ir bīstams		
		1 %	10 %	100 % (visi)
Veselības/drošības apdraudējuma varbūtība no regulāras bīstama produkta lietošanas	Apdraudējums ir visu laiku un ir ļoti iespējams, ka radīsies kaitējums veselībai/drošībai, lietojot produktu atbilstoši paredzētajam mērķim	Vidēja	Augsta	Ļoti augsta
	Apdraudējums var rasties, ja pastāv viens neticams apstāklis vai divi iespējami apstākļi	Zema	Vidēja	Augsta
	Apdraudējums rodas, ja pastāv vairāki neticami apstākļi	Ļoti zema	Zema	Vidēja

Vērtējot kopā nopietnību un varbūtību, A tabulā sniegts riska nopietnības aprēķins. Šā vērtējuma precizitāte būs atkarīga no uzņēmumam pieejamās informācijas kvalitātes. Tomēr šis aprēķins ir jākorģē, lai ņemtu vērā sabiedrības priekšstatus par riska pieņemamību. Atsevišķos gadījumos, tādos kā ceļu satiksme, sabiedrībai ir pieņemama augstāka riska pakāpe, nekā citos gadījumos, tādos kā bērnu rotaļlietas. B tabulu izmanto, lai ņemtu vērā šo faktoru.

B tabula – riska klasifikācija: personu kategorija, riska apzināšanās un piesardzība

Dažos apstākļos sabiedrībai ir pieņemami augstākas pakāpes riski. Tiek uzskatīts, ka starp galvenajiem faktoriem, kas ietekmē riska pakāpi, ir personu kategorijas neaizsargātība un, attiecībā uz pieaugušajiem ar normālu veselības stāvokli, riska apzināšanās un iespēja veikt piesardzības pasākumus šā riska novēršanai.

Neaizsargātas personas

Ir jāņem vērā, kāda ir to personu kategorija, kas lieto produktu. Ja pastāv liela varbūtība, ka produktu lieto neaizsargātas personas, riska pakāpe, par kuru jāziņo, jānosaka zemākā līmenī. Zemāk minētas divas ierosinātās neaizsargātu personu kategorijas, proti:

Ļoti neaizsargāti	Neaizsargāti
Neredzīgi cilvēki	Vājredzīgi cilvēki
Personas ar smagu invaliditāti	Personas ar daļēju invaliditāti
Ļoti veci cilvēki	Vecāka gadagājuma cilvēki
Ļoti jauni bērni (<3 gadi)	Jauni bērni (3–11 gadi)

Pieaugušie ar normālu veselības stāvokli

Riska nozīmības koriģēšana attiecībā uz pieaugušajiem ar normālu veselības stāvokli jāveic tikai tad, ja apdraudējums ir acīmredzams un nepieciešams produkta darbībai. Attiecībā uz pieaugušajiem ar normālu veselības stāvokli riska pakāpe, par kuru jāziņo, atkarīga no tā, vai apdraudējums ir acīmredzams un vai ražotājs ir veicis atbilstīgus pasākumus, lai padarītu produktu drošu un sniegtu brīdinājumus un norādes, jo īpaši, ja apdraudējums nav acīmredzams. Piemēram, ja produktam ir atbilstoši brīdinājumi un norādes, un apdraudējums ir acīmredzams, ļoti nopietns iznākums var tikt klasificēts kā nenopietns atbilstīgi riska klasifikācijai (B tabula), lai gan var būt vajadzīgi pasākumi, lai uzlabotu produkta drošību. Un otrādi, ja produktam nav atbilstošu norāžu un brīdinājumu, un apdraudējums nav acīmredzams, apdraudējuma nopietnības vidēja pakāpe ir nopietna atbilstīgi riska klasifikācijai (B tabula).

Patēriņa produktu riska novērtējums VPDD vajadzībām

Šī procedūra tiek ierosināta, lai palīdzētu uzņēmumiem izlemt, vai par konkrētu bīstamu situāciju, ko radījis patēriņa produkts, jāziņo kompetentajām iestādēm

A tabula – Riska novērtējums

Veselības/drošības apdraudējums		Iznākuma kopējs iespajds	
Neliels	Nopietns	Ļoti nopietns	Ļoti liels
Ļoti liela	Liela	Liela	Ļoti liels
Liela	Vidēja	Vidēja	Liels
Vidēja	Zema	Zema	Vidējs
Zema	Ļoti zema	Ļoti zema	Zems
Ļoti zema			Ļoti zems

B tabula – Riska klasifikācija

Neaizsargāti cilvēki		Pieaugšie ar normālu veselības stāvokli	
Ļoti neaizsargāti	Neaizsargāti	Jā	Nē
NOPIETNS RISKS – veģaizīga paziņošana	NOPIETNS RISKS – veģaizīga paziņošana	Nē	Jā
Vidējs risks – vajadzīga paziņošana	Vidējs risks – vajadzīga paziņošana	Nē	Jā
Zema riska pakāpe – paziņošana maz ticama	Zema riska pakāpe – paziņošana maz ticama	Jā	Nē

A tabula izmanto, lai noteiktu apdraudējuma iznākuma iespaidu, atkarībā no iespējamā veselības/drošības apdraudējuma nopietnības (skat. tekstā dotās tabulas).

B tabulu izmanto, lai noteiktu riska pakāpi, atkarībā no lietotāju kategorijas un, attiecībā uz veselīgu pieaugušajiem, vai produktam ir atbilstošas norādes un brīdinājumi, un vai apdraudējums ir pietiekami acīmredzams.

Piemērs (norādīts ar bultīnām iepriekš)

Ķēdes zāģa lietotājs ir smagi sagriezis roku un tiek konstatēts, ka ķēdes zāģim ir nepareizi konstruēts aizsargs, kas ļāva lietotāja rokai paslīdēt uz priekšu un pieskarties ķēdei. Uzņēmuma vērtētājs veic šādu riska novērtējumu.

A tabula – varbūtība ir **liela**, jo apdraudējumu rada visi produkti, un tas var rasties noteiktos apstākļos. Apdraudējums ir **nopietns**, tādēļ kopējais iespajds ir **liels**.

B tabula – ķēdes zāģis ir paredzēts veselīgu pieaugušajiem, rada acīmredzamu apdraudējumu, bet ar neatbilstošiem aizsargiem.

Tādēļ kopējais iespajds ir **liels**, jo ir nopietns risks.